

Interviu CSALB cu Ciprian Tița, Președintele Tribunalului Specializat Argeș

1. Ce v-a determinat să luați decizia popularizării în instanțele din județul Argeș a concilierii, procedură care se derulează amiabil, în afara instanțelor clasice?

Este o temă care a apărut recurent în ultimii ani, cea a identificării unor metode de soluționare alternativă a cauzelor. Ceea ce trebuie să facem și noi în sistemul judiciar este să ne adaptăm la această dinamică mai rapidă a domeniului privat și să înțelegem că livrăm un produs, actul judiciar, care în primul rând trebuie să satisfacă nevoile destinatarilor și nu să ne concentrăm exclusiv pe simpla administrare a instanțelor. Iar livrarea unor soluții care să satisfacă nevoile justițiabililor, deopotrivă bănci, societăți comerciale sau consumatori, implică identificarea unor alternative precum

soluționarea amiabilă a litigiilor din domeniul bancar.

Am identificat soluția alternativă a concilierii prin intermediul CSALB ca urmare a unei comunicări oficiale cu privire la această procedură și mi-am dat seama de la început că este o soluție bună, eficientă și că, dacă este oficial popularizată la nivelul instanțelor prin îndrumarea părților să parcurgă procedura de soluționare alternativă, prezintă reale avantaje atât pentru consumatori, cât și pentru băncile implicate în litigii. În primul rând, am constatat diversitatea soluțiilor care se pot obține în cadrul acestei proceduri, unele dintre acestea imposibil de obținut în justiție, și apoi celeritatea cu care se soluționează litigiul, net superioară celei din instanțele de judecată, aproximativ 96% din activitatea CSALB fiind desfășurată online în anul 2022. Cu această ocazie am constatat că CSALB a avut în anul anterior o medie de 25 de zile de soluționare alternativă a litigiilor din acest domeniu, majoritatea covârșitoare a acestora finalizându-se prin propunerea unei soluții acceptată de către ambele părți, consumator și bancă.

2. Care considerați că sunt diferențele importante între soluționarea unui litigiu prin intermediul instanței și prin intermediul CSALB?

Cele două principale argumente care pledează pentru apelarea la soluționarea alternativă a cauzelor sunt timpul considerabil mai redus și costurile pe care procedurile judiciare le presupun atunci când cererile formulate sunt cel puțin parțial nefondate, iar reclamantul este obligat la plata cheltuielilor de judecată.

La asta se adaugă incertitudinea soluției pe care partea o urmărește, uneori soluțiile din practică fiind diferite, o cerere putând fi respinsă chiar dacă anterior o altă instanță a admis o cerere similară. Caracterul neunitar al jurisprudenței este un fenomen pe care încercăm prin toate mijloacele să îl limităm, însă există. Soluționarea alternativă oferă totuși un mai mare grad de certitudine în condițiile în care modificarea amiabilă a contractelor este într-o mai mare măsură sub controlul părții care își poate exprima sau nu acordul sau poate propune o soluție diferită.

Nu în ultimul rând, cele două proceduri pot fi consecutive. Parcurgerea procedurii soluționării alternative nu încheie părților posibilitatea de a apela la instanță atunci când negocierea eșuează. Nu angajează

practic nici un risc pentru reclamant, care încearcă pe această cale să obțină o soluție care să satisfacă ambele părți cu costuri de timp și financiare mult mai reduse.

Din acest motiv privesc procedura alternativă desfășurată prin intermediul CSALB ca fiind una foarte bună, iar statisticile viitoare vor arăta dacă ofertele făcute în cursul negocierii vor fi rezonabile și dacă refuzul părților și apelarea la jurisdicția comună este sau nu o decizie bună. Este desigur și responsabilitatea băncilor care au posibilități financiare mai extinse să identifice standardul stabilit de instanțe și să îl respecte în cadrul negocierilor.

3. Care este momentul optim în care ar trebui să fie făcută recomandarea soluționării prin intermediul CSALB, de către judecători?

Primul termenul de judecată este momentul optim. Însă, pe tot parcursul procesului, judecătorul este în măsură să pună în discuția părților soluționarea amiabilă a litigiului, în acest sens fiind și dispozițiile art. 21 alin.(2) din Codul de Procedură Civilă. Am observat că cea mai eficientă cale e comunicarea directă, în ședință, către părți și avocații acestora, însoțită de amânarea cauzei pentru a le da răgazul să apeleze la această alternativă.

Trebuie folosite însă și celelalte mijloace de popularizare a modalității alternative de soluționare a cauzelor, prin mass-media audio-video și online. Ceea ce este important este să privim soluționarea prin intermediul CSALB ca un mijloc efectiv de rezolvare a cauzelor și să fie promovată într-un mod activ, nu formal, așa cum s-a întâmplat în cazul medierii. Și, cu toate acestea, fără să limităm accesul liber al părții la instanța de judecată.

Însă, în momentul în care la cunoștința publică vor fi aduse exemple concrete de rezultate obținute prin apelarea la această procedură mai favorabile consumatorului decât cele acordate de instanță, în momentul în care destinatarii vor vedea în CSALB o oportunitate de a obține mai mult și își vor consolida încrederea în noua procedură alternativă, cu siguranță că această modalitate va căpăta anvergură nu numai în județul Argeș, ci și la nivel național.

4. Care este ponderea litigiilor financiar-bancare (care vizează consumatorii persoane fizice), din totalul litigiilor pe care le aveți într-un an? (dacă există astfel de informații)

Nu avem o astfel de analiză amănunțită, însă, din experiența ședințelor de judecată, aș putea să aproximez un procent de 20-25% în etapa procesuală a apelului și 5-10% în etapa de fond-primă instanță.

5. Care este nivelul de complexitate al dosarelor financiar-bancare în comparație cu celelalte categorii/alte spețe?

Este cel mai ridicat nivel de complexitate, alături de litigiile din domeniul asigurărilor, fiind secondat la o mică distanță de cele de insolvență și de drept societar.

6. Credeți că ar fi utilă și existența/înființarea unor entități SAL dedicate și altor sfere de business (transporturi, energie electrică, petrol-gaze, telecomunicații etc)?

Înființarea unor entități SAL specializate pe sfere de business oferă avantajul unei asistențe calificate procesului de conciliere, complexitatea relațiilor comerciale implicând nevoia unor mediatori care să cunoască în profunzime procesul, practica instanțelor, și, nu în ultimul rând, care să promoveze procedura de conciliere ținând cont de destinatarii fiecărui tip de litigii.

Desigur că apariția unor centre specializate de soluționare alternativă a cauzelor ar fi un aport important pentru însuși actul de justiție care nu trebuie să se bazeze în mod fundamental pe ideea de conflict, ci într-o măsură din ce în ce mai mare pe cea de consens, și a cărei eficiență, așa cum spuneam la început, este dată de economia de timp și de bani, dar și de obținerea celei mai bune soluții pentru ambele părți. De asemenea, un avantaj important pe care îl oferă este că părțile devin conștiente de realitatea juridică specifică domeniului comercial respectiv, nu de puține ori instanțele fiind asaltate cu loturi de dosare care nu se fundamentează pe o analiză juridică consistentă sau pe o practică statornicită a instanței, ci pe un mit care se răspândește cumva difuz și nedocumentat cum că în instanță poți obține anumite soluții.

Conștientizarea pe care o poate aduce procedura de conciliere îi poate pune la adăpost pe beneficiari pentru a nu descoperi acest lucru lovindu-se de realitatea dură a costurilor unui proces pierdut.

7. În ultimii 2 ani CSALB a soluționat amiabil peste 200 de dosare venite din instanță. Ce ar trebui să facă CSALB pentru a convinge și alte instanțe să adopte o strategie similară cu a dumneavoastră?

Consider că este necesar a fi prezentat beneficiul ca justițiabilul consumator de servicii bancare să fie familiarizat cu activitatea acestui organism, cu complexitatea și responsabilitatea pe care o implică fiecare activitate de soluționare alternativă, cu posibilitatea și chiar probabilitatea ridicată pentru consumator de a obține soluții de multe ori mai favorabile, cu costuri semnificativ reduse și, evident, mai rapid, decât după parcurgerea tuturor fazelor unui proces civil, toate acestea corelativ cu avantajul degrevării instanțelor de judecată de o parte dintre litigiile cu un nivel crescut de complexitate.

8. Cum vedeti aportul CSALB la degrevarea instanțelor?

În condițiile în care tot mai mulți consumatori vor apela la această modalitate de soluționare alternativă a litigiilor din domeniul bancar, aportul CSALB la degrevarea instanțelor va fi unul crescut, tocmai datorită faptului că acestea sunt de un nivel foarte ridicat de complexitate și presupun un efort pe măsură atât din partea instanțelor de judecată în ceea ce privește soluționarea acestora, cât și din partea părților și a avocaților acestora în a declanșa și urmări desfășurarea proceselor care presupun cunoștințe solide din materia legislației creditelor pentru consumatori și a jurisprudenței obligatorii a Curții de Justiție a Uniunii Europene.